

HASTA YARALI TAŞIMA TEKNİKLERİ

Öğr. Gör. Nurhan BİNGÖL

HASTA/YARALI TAŞIMA TEKNİKLERİ

Hasta/yaralının olay yerinden gerekli tedavisinin yapılacağı yere götürülmesinde amaç, doğru kaldırma ve taşıma tekniklerini kullanarak kendimize ve hasta/yaralıya zarar vermeden hızlı transportunu gerçekleştirmektir.

Bir olay ya da kaza durumunda herhangi bir tehlike söz konusu değilse H/Y kesinlikle kımıldatılmamalı ve yeri değiştirilmemelidir. Taşıma işlemi, teknikler doğru uygulanmadığı takdirde, H/Y olduğu kadar taşıyıcının da sağlığına tehdit oluşturur. Kişilerin H/Y taşıma genel ilkelerine dikkat etmeleri gerekmektedir.

Hasta/yaralı taşınmasında genel kurallar nelerdir?

- Hasta/yaralı taşınmasında ilkyardımcı öncelikle kendi sağlığını riske sokmamalıdır.
- Gereksiz zorlama ve yaralanmalara engel olmak için aşağıdaki kurallara uygun davranmalıdır.
- Hasta/yaralıya yakın mesafede çalışılmalıdır.
- Daha uzun ve kuvvetli kas grupları kullanılmalıdır.
- Sırtın gerginliğini korumak için dizler ve kalçalar bükülmelidir (Omurilik yaralanmaları riskini azaltır).

- Yerden destek alacak şekilde her iki ayağı da kullanarak biri diğerinden biraz öne yerleştirilmelidir.
- Kalkarken, ağırlığı kalça kaslarına vererek dizler en uygun biçimde doğrultulmalıdır.
- Baş her zaman düz tutulmalı, homojen ve düzgün bir şekilde hareket ettirilmelidir.
- Yavaş ve düzgün adımlarla yürümek gerekir, adımlar omuzdan daha geniş olmamalıdır.
- Ağırlık kaldırırken karın muntazam tutulup kalçayı kasmak gerekir.
- Omuzlar, leğen kemiğinin ve omuriliğin hizasında tutulmalıdır.

- Yn değiştirirken ani dönme ve bükülmelerden kaçınılmalıdır,
- Hasta/yaralı mümkün olduğunca az hareket ettirilmelidir.
- Hasta/yaralı baş-boyun-gövde eksenini esas alınarak en az 6 destek noktasından kavranmalıdır.
- Hasta/yaralı taşımak mükemmel bir ekip çalışması gerektirir.
- Tüm hareketleri yönlendirecek sorumlu bir kişi olmalı, bu kişi hareketler için gereken komutları (dikkat, kaldırıyoruz gibi) vermelidir. Bu kişi genellikle ağırlığın en fazla olduğu ve en fazla dikkat edilmesi gereken bölge olan baş ve boyun kısmını tutan kişi olmalıdır.

ACİL TAŞIMA TEKNİKLERİ

Genel bir kural olarak, hasta/yaralının yeri değiştirilmemeli ve dokunulmamalıdır. Olağanüstü bir tehlike söz konusuysa, taşıdığı her türlü riske rağmen acil taşıma zorunludur.

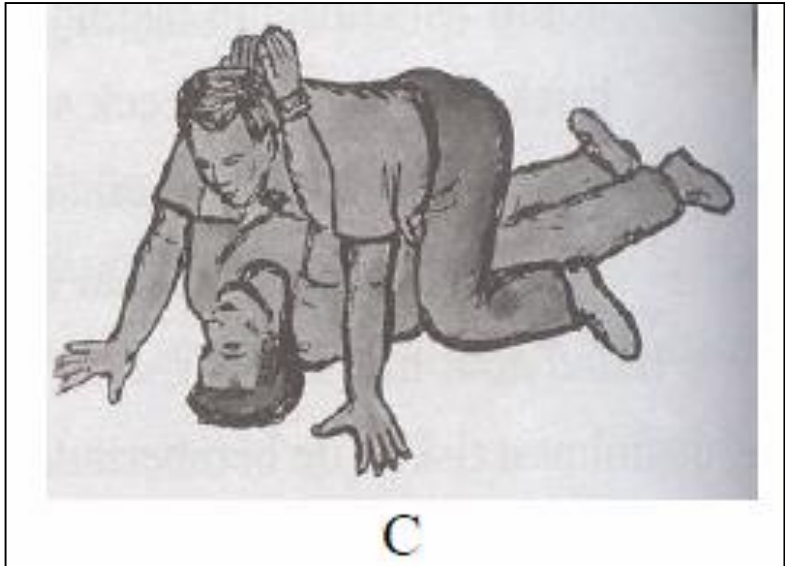
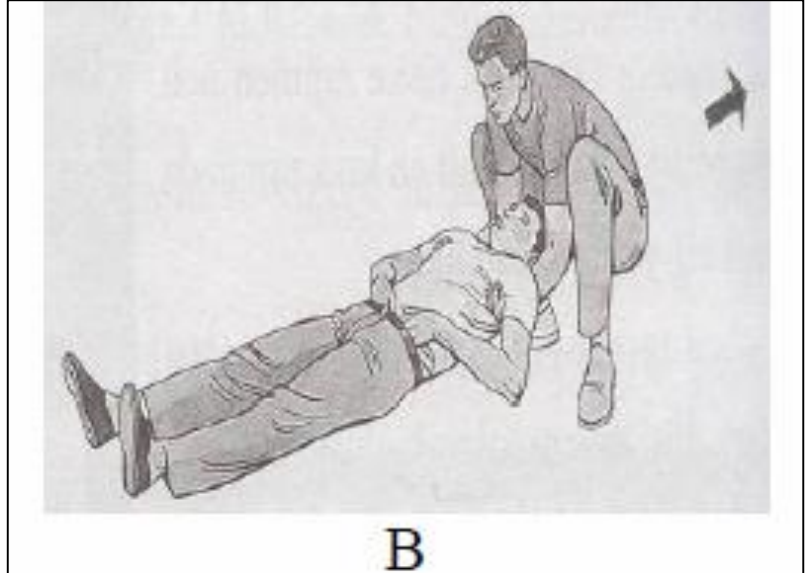
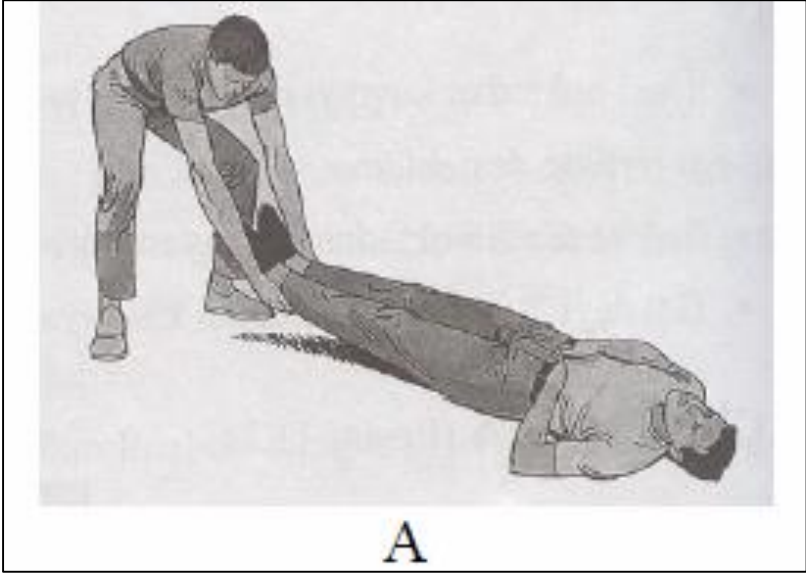
En kısa sürede yaralılar güvenli bir yere taşınmalıdır.

Sürüklenme yöntemleri nelerdir?

Hasta/yaralının sürüklenmesi, oldukça faydalı bir yöntemdir. Özellikle, çok kilolu ve iriyarı kişilerin taşınması gerekiyorsa; dar, basık ve geçiş güçlüğü olan bir yerden çıkarmalarda herhangi bir yaralanmaya neden olmamak için seçilebilecek bir yöntemdir. İlk yardımcının fiziksel kapasitesi göz önünde bulundurulmalıdır. Mümkünse battaniye kullanılmalıdır.

Sürüklenme yöntemleri şunlardır:

- Ayak bileklerinden sürüklenme (şekil 1-A)
- Koltuk altından tutarak sürüklenme (şekil 1-B)
- İtfaiyeci yöntemiyle sürüklenme (şekil 1-C)

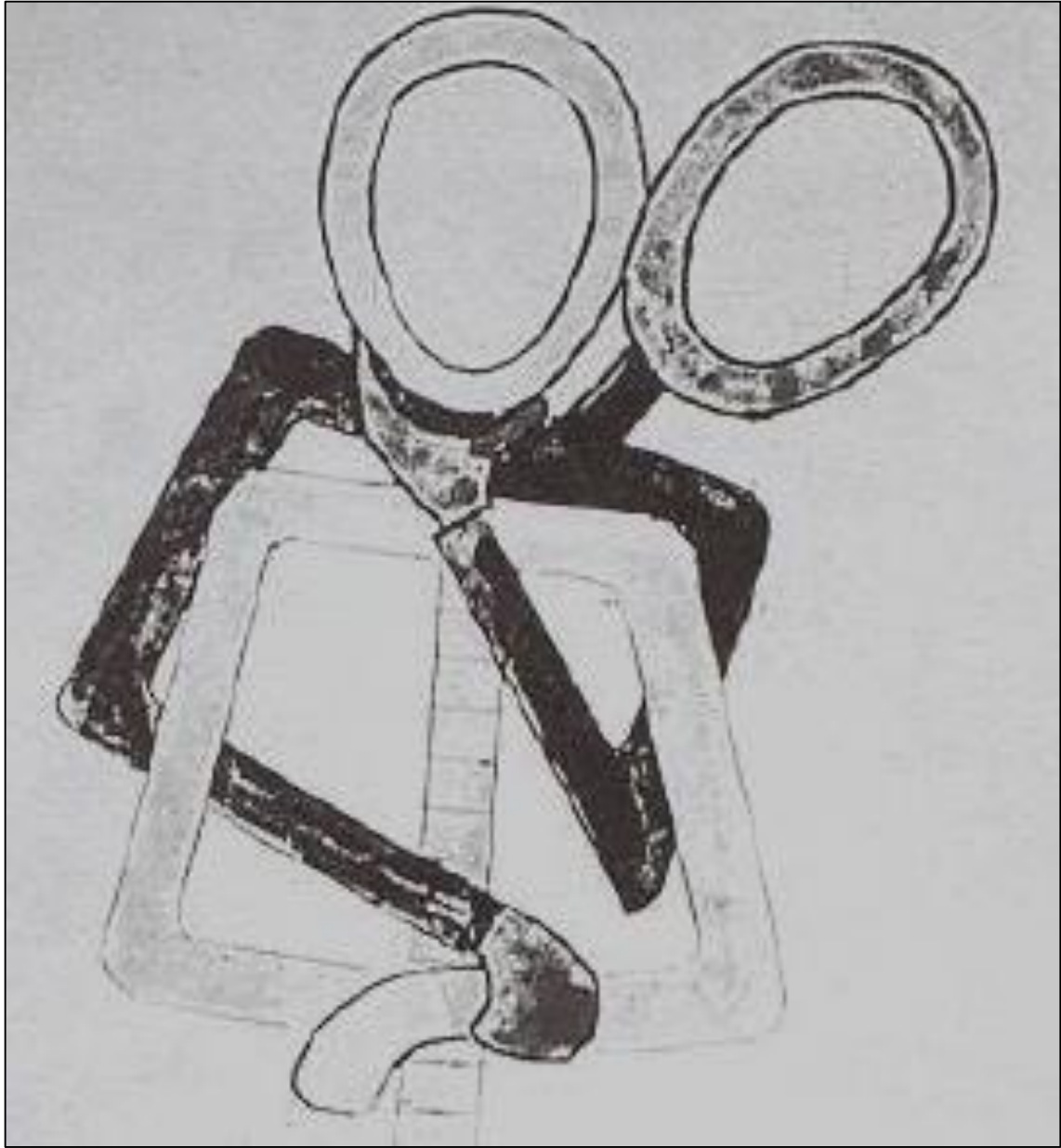

Rentek Manevrası

- Kaza geçirmiş yaralı bir kişiyi eğer bir tehlike söz konusu ise omuriliğine zarar vermeden çıkarmada kullanılır. Bu uygulama solunum durması; yangın tehlikesi, patlama gibi olağanüstü durumlarda uygulanacaktır:
- Kaza ortamı değerlendirilerek patlama, yangın tehlikesi olup olmadığına bakılır.
- Çevre ve kendi güvenliğimiz sağlanır.
- Hasta/ yaralının omuzlarına hafifçe dokunarak “İyi misiniz?” diye sorularak bilinci kontrol edilir.

- Hasta/yaralının göğüs hareketleri izlenerek solunumuna bakılır, eğer solunum yoksa yapay solunum uygulanır.
- Hasta/yaralının ayaklarının pedallara sıkışmamış olduğundan emin olunmalıdır ve varsa emniyet kemeri çıkartılmalıdır.
- İlk yardımcı, yaralıya yan taraftan yaklaşmalıdır.
- Bir eliyle yaralının kolunu, diğer eliyle de çenesini kavrayarak boyun tespiti yapar (hafif hareketle).
- Yaralının baş-boyun-gövde eksenini mümkün olduğunca hareket ettirmeden bütün halinde araçtan dışarı çeker.
- Yaralı dışarı alındıktan sonra yavaşça yere veya sedyeye yerleştirilir.

Rentek manevrası

Kısa mesafede süratli taşıma teknikleri

Kucakta taşıma

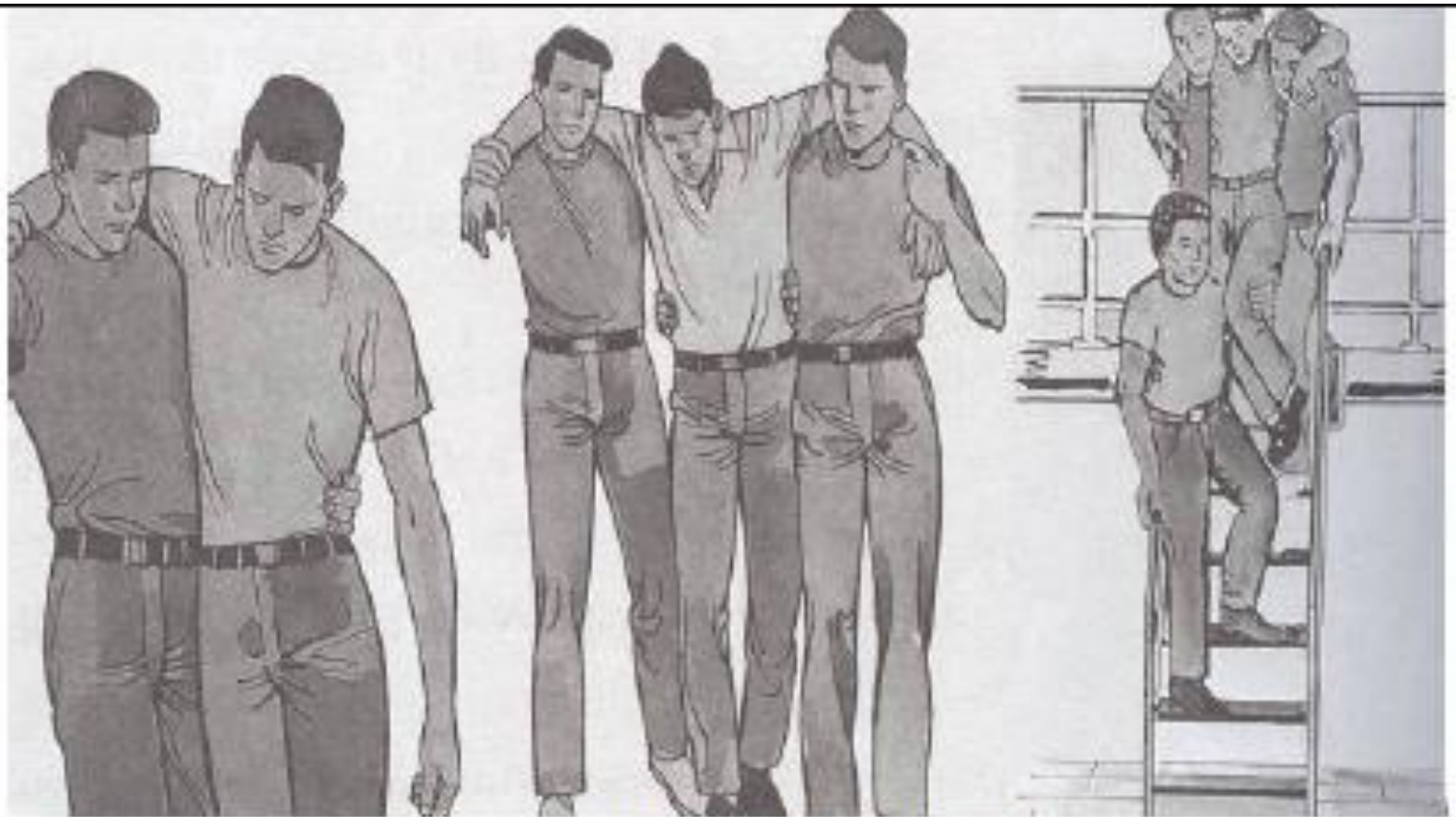
- Bilinci açık olan çocuklar ve hafif yetişkinler için kullanışlı bir yöntemdir. **Bir ilkyardımcı** tarafından uygulanır (şekil 3-A).
- Bir elle yaralı dizlerinin altından tutularak destek alınır.
- Diğer elle gövdenin ağırlığı yüklenerek sırtından kavranır.
- Yaralıya kollarını ilkyardımcının boynuna dolması söylenebilir. Bu yaralının kendini güvende hissetmesini sağlar.
- Ağırlık dizlere verilerek kalkılır.

A. Kucakta taşıma

İlkyardımcının omzundan destek alma:

- Hafif yaralı ve yürüyebilecek durumdaki hasta/yaralıların taşınmasında kullanılır. **Bir ilkyardımcı** tarafından uygulanır (şekil 3-B). Bu yöntem **iki kişi** ile de uygulanabilir.
- Yaralının bir kolu ilkyardımcının boynuna dolanarak destek verilir.
- İlkyardımcı boşta kalan kolu ile hasta/yaralının belini tutarak yardım eder.

B. Omuzdan destek alma

Sırtta taşıma:

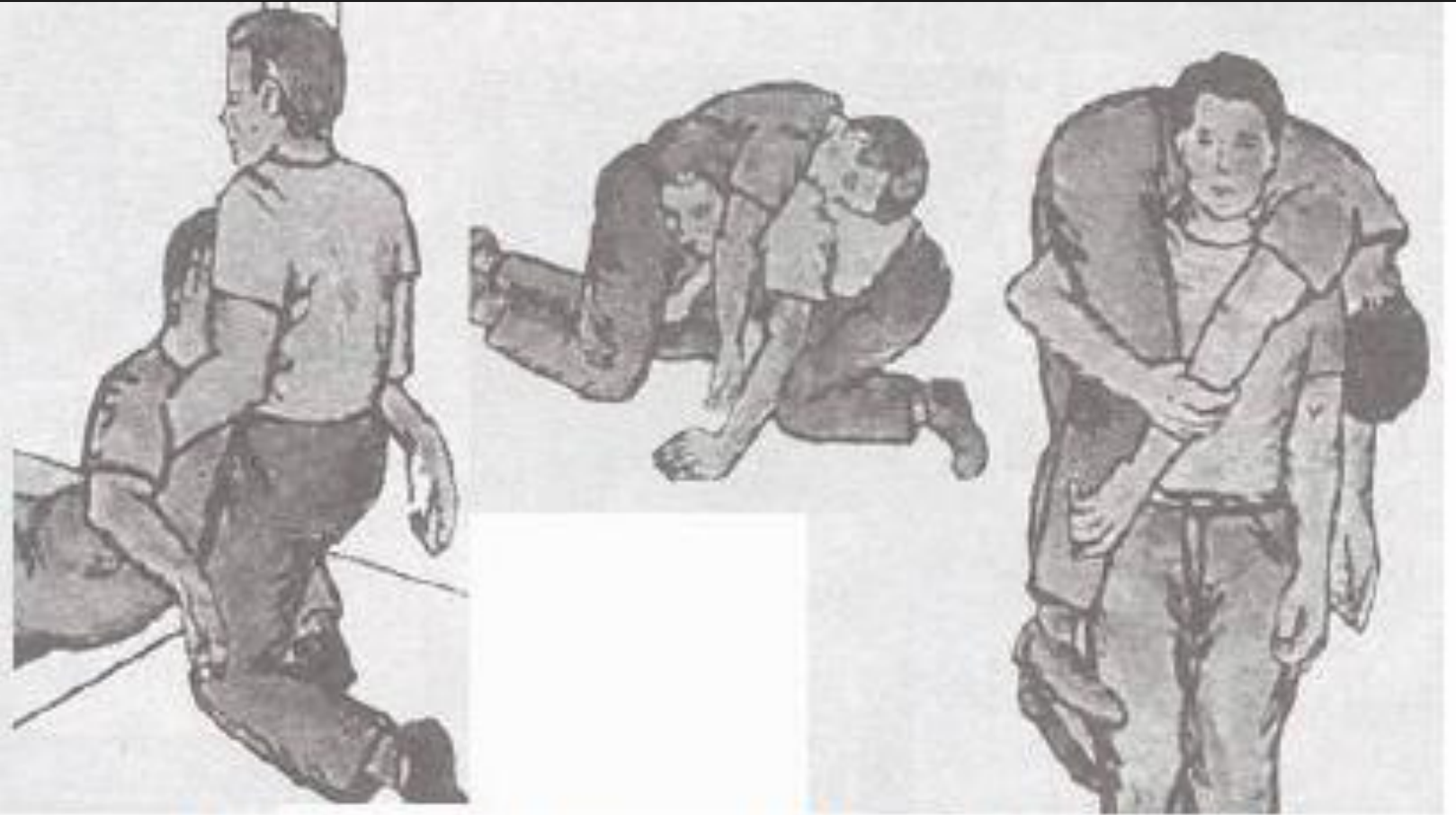
- Bilinçli hastaları taşımada kullanılır. **Bir ilkyardımcı** tarafından uygulanır (şekil 3-C).
- İlkyardımcı hasta/yaralıya sırtı dönük olarak çömelir ve bacaklarını kavrar.
- Hasta/yaralının kolları ilkyardımcının göğsünde birleştirilir.
- Ağırlık dizlere verilerek hasta/yaralı kaldırılır.

C. Sırtta tasıma

Omuzda taşıma (İtfaiyeci yöntemi):

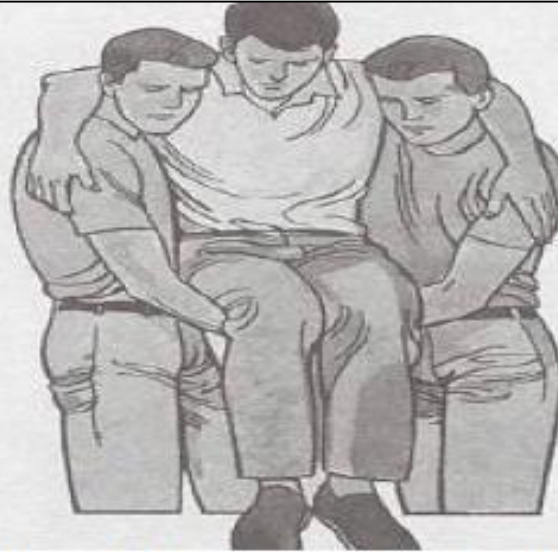
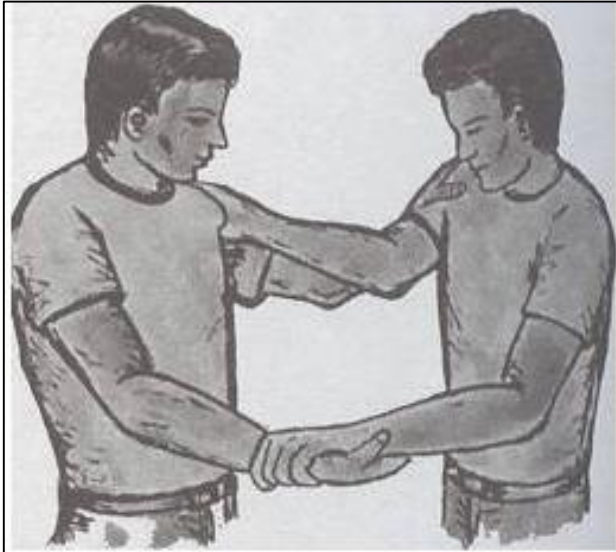
- Yürüyemeyen ya da bilinci kapalı olan kişiler için kullanılır. **Bir ilkyardımcı** tarafından uygulanır (şekil 3-D). İlkyardımcının bir kolu boşta olacağından merdiven ya da bir yerden rahatlıkla destek alınabilir.
- İlkyardımcı sol kolu ile omzundan tutarak hasta/yaralıyı oturur duruma getirir.
- Çömelerek sağ kolunu hasta/yaralının bacaklarının arasından geçirir.
- Hasta/yaralının vücudunu sağ omzuna alır.
- Sol el ile hasta/yaralının sağ elini tutar, ağırlığı dizlerine vererek kalkar.
- Hasta/yaralının önde boşta kalan bileği kavranarak hızla olay yerinden uzaklaştırılır.

D. Omuzda taşıma (itfaiye yöntemi)

İki ilkyardımcı ile ellerin üzerinde taşıma (Altın Beşik Yöntemi):

- Hasta/yaralının ciddi bir yaralanması yoksa ve yardım edebiliyorsa iki, üç, dört elle altın beşik yapılarak taşınır (şekil 3-E).
- **İki elle:** İki ilkyardımcının birer eli boşta kalır, bu elleri birbirlerinin omzuna koyarlar, diğer elleri ile bileklerinden kavrayarak hasta/yaralıyı oturturlar.
- **Üç elle:** Birinci ilkyardımcı bir eli ile ikinci ilkyardımcının omzunu kavrar, diğer eli ile ikinci ilkyardımcının el bileğini kavrar. İkinci ilkyardımcı bir el ile birinci ilkyardımcının bileğini, diğer eli ile de kendi bileğini kavrar.
- **Dört elle:** İlkyardımcılar bir elleri ile diğer el bileklerini, öbür elleri ile de birbirlerinin bileklerini kavrarlar.

E. İki el ile taşıma (altın beşik)

Kollar ve bacaklardan tutarak taşıma:

- Hasta/yaralı bir yerden kaldırılarak hemen başka bir yere aktarılacaksa kullanılır. **İki ilkyardımcı** tarafından uygulanır.
- İlkyardımcılardan biri sırtı hasta/yaralıya dönük olacak şekilde bacakları arasına çömelir ve elleri ile hasta/yaralının dizleri altından kavrar. İkinci ilkyardımcı hasta/yaralının baş tarafına geçerek kolları ile koltuk altlarından kavrar. Bu şekilde kaldırarak taşırlar.

Sandalye ile taşıma:

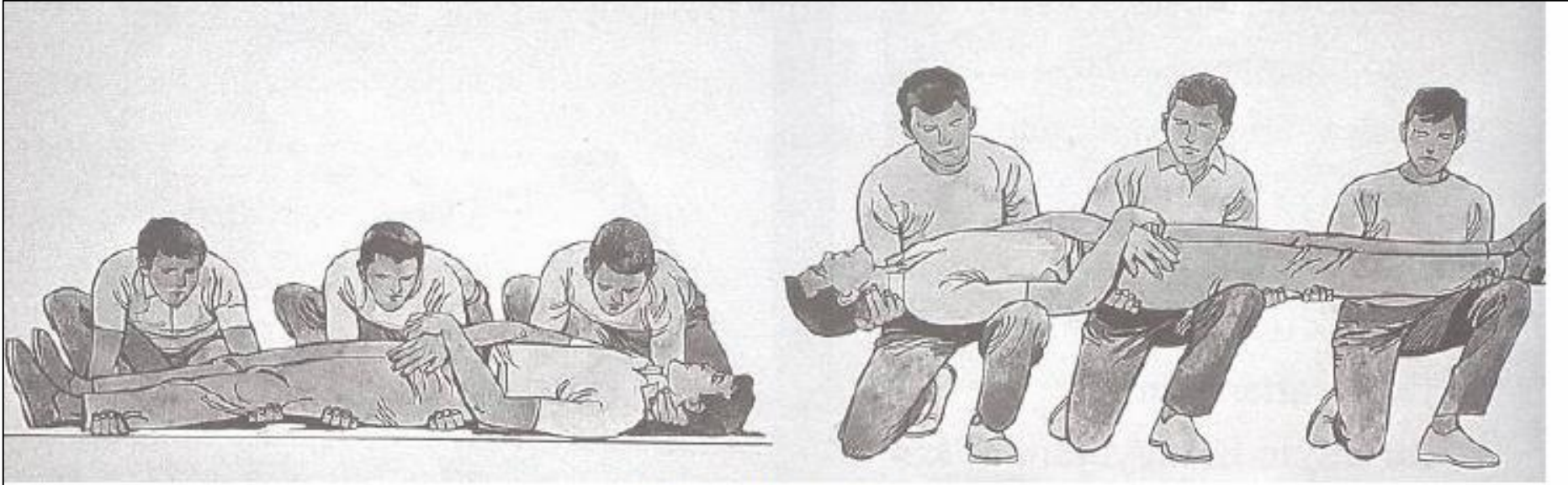
- Hasta/yaralının bilinçli olması gereklidir. Özellikle merdiven inip çıkarken çok kullanışlı bir yöntemdir. **iki ilkyardımcı** tarafından uygulanır.
- Bir ilkyardımcı sandalyeyi arka taraftan, oturulacak kısma yakın bir yerden, diğer ilkyardımcı sandalyenin ön bacaklarını aşağı kısmından kavrayarak taşırlar.

Sedye üzerine yerleştirme teknikleri:

Kaşık tekniği (şekil 4-A):

- Bu teknik hasta/yaralıya sadece bir taraftan ulaşılması durumunda **üç ilkyardımcı** tarafından uygulanır.
- İlkyardımcılar hasta/yaralının tek bir yanında bir dizleri yerde olacak şekilde diz çökerler.
- Hasta/yaralının elleri göğsünde birleştirilir.
- Birinci ilkyardımcı baş ve omzundan, ikinci ilkyardımcı sırtının alt kısmı ve uyluğundan, üçüncü ilkyardımcı dizlerinin altından ve bileklerinden kavrar. Daha sonra kendi ellerini hasta/yaralının vücudunun altından geçirerek kavrarlar.

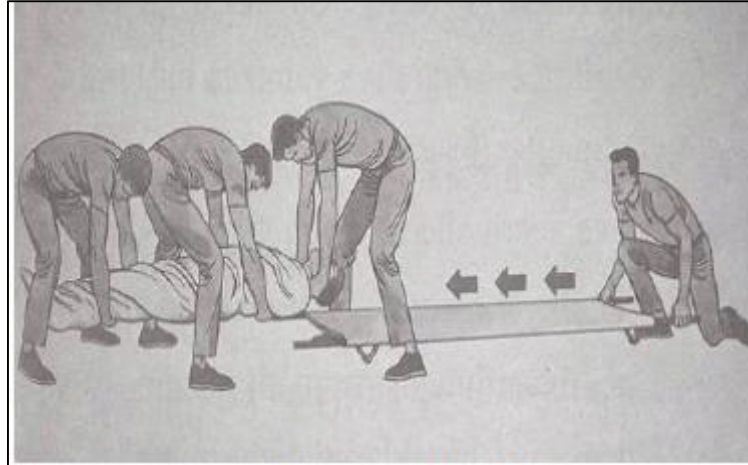
- Başını ve omzunu tutan birinci ilkyardımcının komutu ile tüm ilkyardımcılar aynı anda hasta/yaralıyı kaldırarak dizlerinin üzerine koyarlar.
- Sonra uyumlu bir şekilde ayağa kalkarlar.
- Aynı anda tek bir hareketle hasta/yaralıyı göğüslerine doğru çevirirler ve aynı anda düzgün bir şekilde sedyeye koyarlar.
- Bu hamleler komutla yapılmalıdır.
- En güçlü ve bilgili olan ilkyardımcı baş tarafında durmalı, baş-boyun ve gövde eksenini bozmadan komutları vermelidir. Diğerleri bu komutlara göre hareket etmelidir.

A. Kaşık tekniği

Köprü tekniği (şekil 4-B):

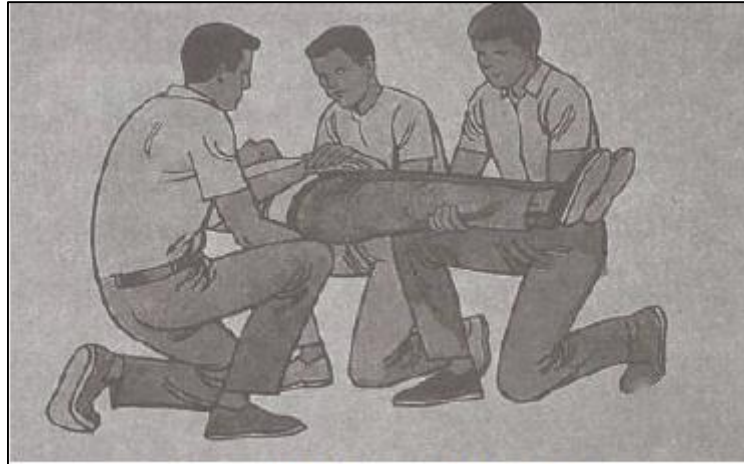
- Hasta/yaralıya iki taraftan ulaşılması durumunda **dört ilkyardımcı** tarafından yapılır.
- İlkyardımcılar bacaklarını açıp, hasta/yaralının üzerine hafifçe çömelerek yerleşirler.
- Birinci ilkyardımcı başı koruyacak şekilde omuz ve ensesinden, ikinci ilkyardımcı kalçalarından, üçüncü ilkyardımcı da dizlerinin altından tutar.
- Birinci ilkyardımcının komutu ile her üç ilkyardımcı hastayı kaldırırılar.
- Dördüncü ilkyardımcı sedyeyi arkadaşlarının bacakları arasına iterek yerleştirir ve hasta/yaralı sedyenin üzerine konulur.

B. Köprü tekniği

Karşılıklı durarak kaldırma (şekil 4-C):

- Omurilik yaralanmalarında ve şüphesinde kullanılır. **Üç ilkyardımcı** tarafından uygulanır.
- İki ilkyardımcı hasta/yaralının göğüs hizasında karşılıklı diz çökerler.
- Üçüncü ilkyardımcı hasta/yaralının dizleri hizasında diz çöker.
- Hasta/yaralının kolları göğsünün üzerinde birleştirilerek, düz yatması sağlanır.
- Baş kısımdaki ilkyardımcılar kollarını baş-boyun eksenini koruyacak şekilde hasta/yaralının sırtına yerleştirirler.
- Hasta/yaralının dizleri hizasındaki üçüncü ilkyardımcı kollarını açarak hasta/yaralının bacaklarını düz olacak şekilde kavrar. Verilen komutla, tüm ilkyardımcılar hasta/yaralıyı düz olarak kaldırarak sedyeye yerleştirirler.

C. Karşılıklı durarak kaldırma

Sedye ile taşıma teknikleri nelerdir?

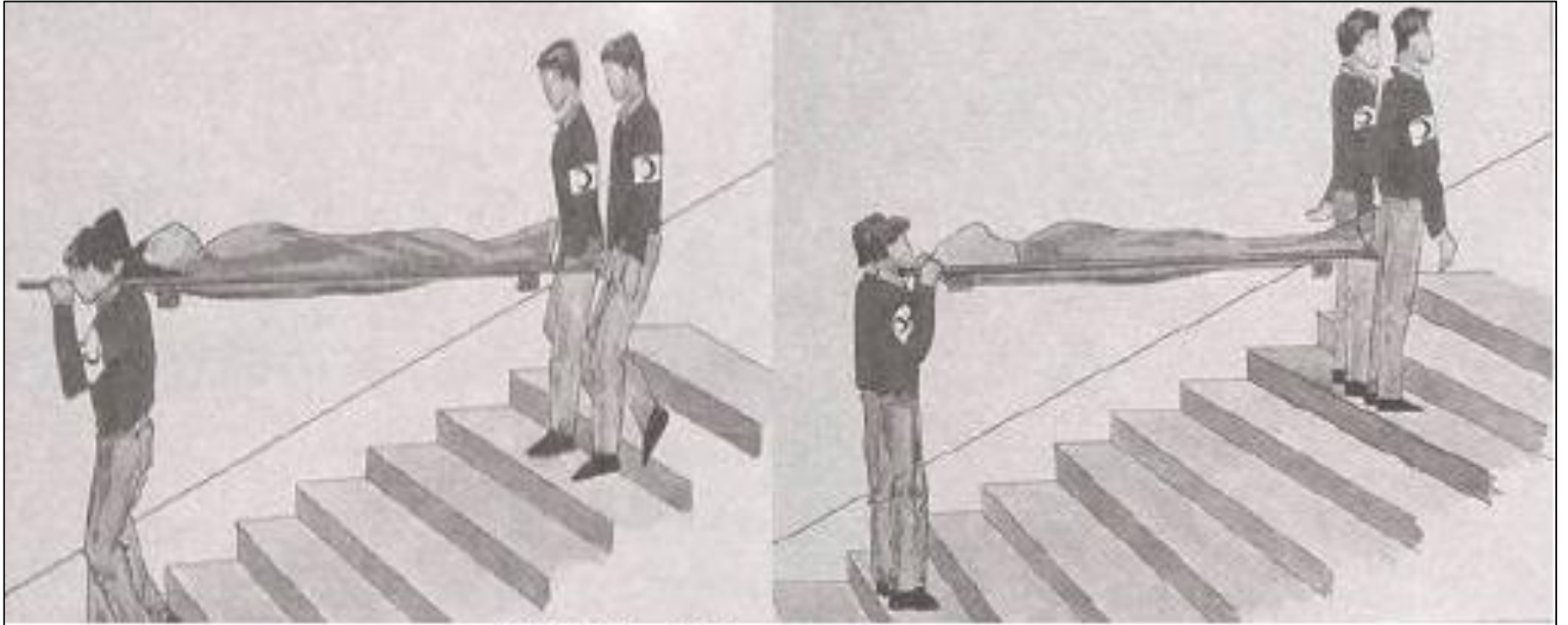
- Sedye ile taşımada genel kurallar şunlardır:
- Hasta/yaralı battaniye ya da çarşaf gibi bir malzeme ile sarılmalıdır.
- Düşmesini önlemek için sedyeye bağlanmalıdır.
- Başı gidiş yönünde olmalıdır.
- Sedye daima yatay konumda olmalıdır.

- Öndeki ilkyardımcı sağ, arkadaki ilkyardımcı sol ayağı ile yürümeye başlamalıdır (Sürekli değiştirilen adımlar sedyeye sağlam taşıma sağlar).
- Daima sedye hareketlerini yönlendiren bir sorumlu olmalı ve komut vermelidir.
- Güçlü olan ilkyardımcı hasta /yaralının baş kısmında olmalıdır.

Sedyenin iki kişi tarafından taşınması

(şekil 4-D):

- Her iki ilkyardımcı çömelirler, sırtları düz, bacakları kıvrık olacak şekilde sedyenin iki ucundaki iç kısımlarda dururlar.
- Komutla birlikte sedyeyi kaldırırılar ve yine komutla dönüşümlü adımla yürümeye başlarlar.
- Önde yürüyen yoldaki olası engelleri haber vermekle sorumludur.

D. İki kişi ile sedye taşıma

Sedyeinin dört kişi tarafından taşınması:

- Yaralının durumu ağır ise ya da yol uzun, zor ve engelli ise sedye 4 kişi ile taşınmalıdır.
- İlk yardımcılardan ikisi hasta/yaralının baş, diğer ikisi ayak kısmında sırtları dik, bacakları bükülü olarak.
- Sedyeinin yan kısımlarında melirler. Sedyeinin sapından tutarlar ve yukarı komutu ile sedyeyi kaldırırılar.

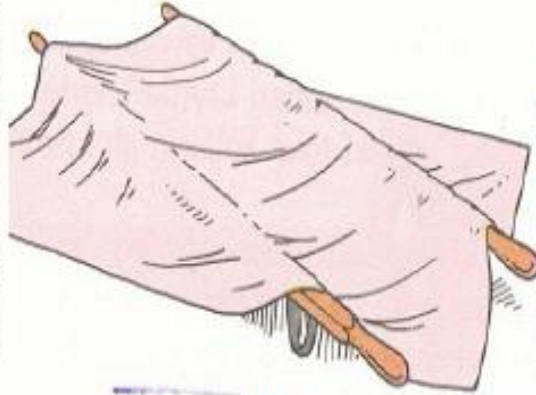
- Sedyenin sol tarafından tutan ilkyardımcılar sol, sağ tarafındakiler sağ adımlarıyla yürümeye başlarlar.
- Dar bölgeden yürürken ilkyardımcılar sırtlarını sedyenin iç kısmına vererek yerleşirler,
- Merdiven, yokuş inip çıkarken sedye mümkün olabilecek en yatay pozisyonda tutulmalıdır. Bunun için ayak tarafındakiler sedyeyi uyluk hizasında, baş tarafındakiler omuz hizasında tutmalıdır.

Bir battaniye ile geçici sedye oluşturma:

- Tek bir battaniye ile sedye oluşturmada ise battaniye yere serilir kenarları rulo yapılır.
- Yaralı üzerine yatırılarak kısa mesafede güvenle taşınabilir.

Bir battaniye ve iki kirişle geçici sedye oluşturma :

- Yeterli uzunlukta iki kiriş ile sedye oluşturmak mümkündür.
- Bir battaniye yere serilir.
- Battaniyenin $1/3$ 'üne birinci kiriş yerleştirilir ve battaniye bu kirişin üzerine katlanır.
- Katlanan kısmın bittiği yere yakın bir noktaya ikinci kiriş yerleştirilir.
- Battaniyede kalan kısım bu kirişin üzerini kaplayacak şekilde kirişin üzerine doğru getirilir.
- Hasta/yaralı bu iki kirişin arasında oluşturulan bölgeye yatırılır.

E. Bir battaniye ile geçici sedye oluşturma